

ČESKÝ REGISTR DÁRCŮ KRVETVORNÝCH BUNĚK - Praha

CO JE POSLÁNÍM REGISTRU?

Hlavním posláním všech registrů je vyhledat v co nejkratší době nejvhodnějšího dárce dle požadavků transplantačních center. Na světě existuje více než 60 registrů, v nichž je evidováno přes **30 milionů lidí ochotných nezištně pomoci** těžce nemocnému člověku na kterémkoliv místě na Zemi.

Český registr dárců krve (dříve Český registr dárců kostní dřeně), vznikl v r. 1991 v pražském **Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM)**.

Registr eviduje a vyhledává potenciální dárce pro české i zahraniční pacienty na základě testů známých jako "typizace HLA" (Human Leukocyte Antigen).

Tyto antigeny mají velký význam pro vzájemnou snášenlivost tkání a míra jejich shody ovlivňuje úspěšnost transplantace.

HLA systém každého člověka je jedinečný, proto je velmi obtížné nalézt pro pacienta vhodného dárce.

Jestliže je nalezen vhodný dárce, musí registr zkoordinovat vše tak, aby dárce bezpečně podstoupil odběr a jeho krve tvorné buňky byly co nejrychleji transplantovány pacientovi.

PROČ STÁLE HLEDÁME NOVÉ DÁRCE?

Nemocnému je nutné transplantovat krve tvorné buňky co nejdříve a k tomu je třeba mít možnost výběru z co největšího počtu potenciálních dárců, protože každý člověk je jedinečný.

Dárci jsou z registru vyřazováni kvůli vysokému věku nebo zdravotním potížím, proto je nutné databázi dárců stále obnovovat.

Transplantace krve tvorných buněk od zdravého dárce (kostní dřeň, kmenové buňky z periferní krve nebo pupečnicková krev) je **často jedinou nebo poslední nadějí na přežití** pro pacienty trpící závažnou chorobou, např. poruchou krve tvorby (leukémie, anémie...), těžkou imunodeficiencí nebo nádory lymfatických žláz.

Úspěšná transplantace krve tvorných buněk může vrátit zpět ke kvalitnímu životu až 80 % pacientů (podle typu a závažnosti onemocnění).

CO SE DĚJE PO REGISTRACI?

Ze vzorku krve odebraného při vstupu do registru určíme Vaše **genetické znaky** na bílých krvinkách – HLA (Human Leukocyte Antigen).

Výsledky testu vložíme do naší databáze, kde probíhá neustálé vyhledávání vhodných dárců pro pacienty.

V případě **předběžné shody v základních znacích provedeme další potřebná vyšetření**. Pokud se shoda potvrdí a budete souhlasit, začne samotná příprava k odběru krve tvorných buněk.

V registru můžete být řadu let, než se najde pacient, který s Vámi bude úplně shodný. Nemusí k tomu však dojít nikdy.

PŘESTO KAŽDÝ REGISTROVANÝ DÁRCE DÁVÁ NADĚJI NA ZÁCHRANU ŽIVOTA.

VYBRALI MĚ – A CO DÁL?

Prokáže-li se shoda dárce s pacientem, transplantační centrum si Vás vybere k odběru, **je nutná příprava k odběru krve tvorných buněk**.

- Proběhne pohovor s lékařem/odborným pracovníkem registru, který Vám podá všechny informace ohledně odběru.
- Proběhne podrobné vyšetření Vašeho zdravotního stavu:
  - odběr krve pro laboratorní testy
  - RTG srdce a plic (v případě odběru kostní dřeně také RTG pánve)
  - EKG, interní vyšetření
  - v případě potřeby další doplňující vyšetření
- Proběhnou také nezbytné administrativní úkony jako je podpis informovaného souhlasu atd.

JAK PROBÍHÁ ODBĚR?

V současnosti je možno provést odběr dvěma způsoby:

ODBĚR KOSTNÍ DŘENĚ

Odběr kostní dřeně se provádí z pánevních kostí.

Punkční jehlou se z dutin pánevních kostí odsává krev obsahující určitý podíl krve tvorných buněk. Celkový odebraný objem závisí na hmotnosti pacienta i dárce, nejvýše však činí 1500 ml.

Jedná se o operační zákrok v celkové anestezii, který trvá asi jednu hodinu.

Pro doplnění ztráty krve je dárci podána autologní jednotka krve, která byla odebrána v době přípravy k odběru kostní dřeně.

Příprava a samotný odběr vyžaduje 3 dny hospitalizace.

V případě potřeby následuje několikadenní rekonvalescence.

SEPARACE STIMULOVANÝCH KRVETVORNÝCH BUNĚK (PBSC)

Samotnému odběru předchází stimulace tvorby krve tvorných buněk. Po čtyři večery **před odběrem dostává dárce formou podkožních injekcí stimulační přípravky**, jehož účinkem se krve tvorné buňky vyplaví do krevního oběhu.

Odběr stimulovaných krve tvorných buněk z periferní krve (krevního oběhu) se provádí **ambulantně** na aferetickém oddělení odběrového centra pomocí přístroje – separátoru.

Dárce je "napojen" na separátor loketními žilami, ve velmi vzácných případech, kdy nemá dárce vyhovující žíly, je použit centrální žilní katétr.

Celá procedura trvá přibližně 4 hodiny.

Po odběru není nutná delší rekonvalescence.

